

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 262/09-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. R. F., P., zastúpeného P. a partneri, spol. s r. o., P., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok a na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach pod sp. zn. 2 CoE 46/08 a takto

rozhodol:

Sťažnosť JUDr. R. F. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2009 osobne do podateľne doručená sťažnosť JUDr. R. F., P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva vlastníť majetok a na súdnu ochranu podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a práva na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 2 CoE 46/08.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je súdnym exekútorom. Dňa 12. októbra 1999 mu bol doručený návrh zo 4. októbra 1999 na vykonanie exekúcie týkajúcej sa vymoženía sumy 3 570 425,70 Sk s prísl. v prospech oprávnenej K. (ďalej len „oprávnená“) voči povinnej A., a. s. (ďalej len „povinná“). Sťažovateľ požiadal o vydanie poverenia, ktoré mu Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) vydal 14. februára 2000. Sťažovateľ vydal 11. apríla 2000 upovedomenie o začatí exekúcie vrátane vyčíslenia predbežných trov exekúcie, pričom povinná v zákonnej lehote námietky voči začatiu exekúcie, ale ani voči vyčísleniu predbežných trov nepodala. V dôsledku toho sťažovateľ zablokoval účty povinnej a zabezpečil nemožnosť povinnej nakladať s majetkom podliehajúcim exekúcii. Následkom exekučného konania, blokovaných účtov a ďalších obmedzení začala povinná rokovať s oprávnenou o splatení dlhu. Skutočnosť, že povinná tak konala najmä v dôsledku prebiehajúcej exekúcie voči nej, vyplýva z toho, že upovedomenie o začatí exekúcie bolo vydané 11. apríla 2000 a 14. apríla 2000 sa uskutočnilo rokovanie medzi povinnou a oprávnenou, o čom oprávnená písomne informovala sťažovateľa ešte 14. apríla 2000. V priebehu exekučného konania sa oprávnená a povinná dohodli na vyporiadaní záväzku povinnej a oprávnená následne podala návrh na zastavenie exekúcie z dôvodu splnenia záväzku povinnou. Došlo totiž k podpísaniu zmluvy o reštrukturalizácii splátkového kalendára k úveru. Tým zanikol pôvodný záväzok povinného, a preto nebol dôvod ďalej viesť v tejto časti exekučné konanie. Uznesením okresného súdu sp. zn. Er 318/00 z 27. apríla 2001 bola exekúcia čiastočne zastavená, čo sa týka istiny 3 570 425,70 Sk a trov základného konania v sume 142 816 Sk. Okresný súd o trovách exekúcie nerozhodol. Keďže povinná trovy exekúcie v priebehu konania neuhradila, hoci tieto boli riadne vyčíslené v upovedomení o začatí exekúcie (voči ktorému povinná nepodala námietky), sťažovateľ vydal 29. júna 2001 príkaz na úhradu trov exekúcie, pričom následne došlo k vymoženiu exekučných trov z účtu povinnej. Keďže dohodou medzi oprávnenou a povinnou došlo k splneniu len časti povinností (istina a časť príslušenstva) a zároveň nedošlo k splneniu zostávajúcej časti (trov exekúcie vo výške 750 334 Sk, pričom v tejto časti nedošlo ani

k zastaveniu konania), sťažovateľ vymohol od povinnej aj trov exekúcie. Následne 30. augusta 2001 vrátil okresnému súdu poverenie z dôvodu, že sa exekučné konanie skončilo vymožením pohľadávky, jej príslušenstva, ako aj trov exekúcie. Povinná ako žalobkyňa podala 2. júla 2003 Okresnému súdu Prešov žalobu proti sťažovateľovi ako žalovanému o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktorou žiadala vrátiť sumu 742 660 Sk z dôvodu údajného bezdôvodného obohatenia sťažovateľa v dôsledku vymoženia trov exekúcie. Podľa názoru povinnej sťažovateľ postupoval v rozpore so zákonom a etikou, lebo si mal vyčísliť len „skutočne vynaložené“ trovy exekúcie, keďže v skutočnosti pohľadávku „nevymohol“, pretože to „bolo s oprávneným dohodnuté inak“. Povinná považovala za bezdôvodné obohatenie takmer celú sumu vymožených trov exekúcie s jedinou výnimkou hotových výdavkov vo výške 7 674 Sk. Rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 9 C 103/03 z 27. septembra 2004 bolo žalobe vyhovievané do sumy 737 260 Sk so záverom, že v tomto rozsahu išlo o plnenie bez právneho dôvodu. Okresný súd Prešov pritom sám určil výšku trov exekúcie, pričom za oprávnenú odmenu sťažovateľa považoval iba sumu 5 400 Sk. Pritom sám konštatoval, že nie je oprávnený na preskúmanie rozhodnutia okresného súdu vydaného v exekučnom konaní. Konštatoval tiež, že zo strany sťažovateľa nedošlo k vymoženiu žiadnej sumy v prospech oprávnenej. Toto konštatovanie je evidentne nesprávne. Na základe odvolania sťažovateľa rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2 Co 10/05 z 30. septembra 2005 bol rozsudok Okresného súdu Prešov vo veci samej potvrdený. Sťažovateľ následne 11. októbra 2005 požiadal okresný súd o rozhodnutie o trovách exekúcie. Postupoval tak aj vzhľadom na obsah odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Prešove, z ktorého vyplývalo, že okresný súd dosiaľ nerozhodol o náhrade trov exekúcie, pričom nič nebráni tomu, aby bolo dodatočne vydané uznesenie o náhrade trov exekúcie. Uznesením okresného súdu sp. zn. 23 Er 1767/99 z 25. februára 2008 bolo konanie o trovách exekúcie zastavené, a to vzhľadom na údajnú prekážku veci rozsúdenej. Napokon uznesením krajského súdu sp. zn. 2 CoE 46/08 z 12. februára 2009 bolo uznesenie okresného súdu zmenené tak, že sa návrh na rozhodnutie o trovách zamietla. Toto uznesenie bolo sťažovateľovi doručené 20. apríla 2009.

Podľa názoru sťažovateľa nebolo potrebné rozhodovať o čiastočnom zastavení exekúcie. Okresný súd správne nerozhodol o trovách exekúcie, keďže sa táto skončila

vymožením pohľadávky, príslušenstva i trov. V konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia vznikla sťažovateľovi škoda vo výške 737 260 Sk, teda v rozsahu údajného bezdôvodného obohatenia, ktoré mal sťažovateľ získať vymožením trov exekúcie od povinnej podľa vlastného vyúčtovania. Keby Krajský súd v Prešove mal k dispozícii rozhodnutie okresného súdu o trovách exekúcie, nerozhodol by v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia v neprospech sťažovateľa. To bol dôvod, pre ktorý sťažovateľ žiadal okresný súd rozhodnúť dodatočne o trovách exekúcie (aj napriek tomu, že exekúcia sa skončila a trovy exekúcie boli vymožené). Okresný súd zastavil konanie z dôvodu, že o trovách exekúcie rozhodol Krajský súd v Prešove, ktorý však nie je exekučným súdom a nie je oprávnený o trovách exekúcie rozhodovať. Sťažovateľ v exekučnom konaní riadne vyčíslil exekučné trovy a o týchto aj správne rozhodol. Povinná žiadne námietky v tomto smere neuplatnila. V danom prípade trovy exekúcie vyčísluje samotný súdny exekútor. Vyčíslenie predbežných trov exekúcie v upovedomení o začatí exekúcie má povahu rozhodnutia a po uplynutí lehoty na námietky je pre účastníkov konania záväzné podobne, ako rozhodnutia exekučného súdu. Právo rozhodovať o predbežných trovách exekúcie vyplýva súdnemu exekútorovi z Exekučného poriadku. Odmena bola správne vyčíslená vo výške 742 660 Sk a rovnako aj hotové výdavky vo výške 7 674 Sk.

Na základe rokovaní oprávnenej a povinnej po začatí exekučného konania došlo k zániku záväzku povinnej jeho splnením, lebo doterajší záväzok povinnej zanikol tým, že bol nahradený jeho novým záväzkom v zmysle zmluvy o reštrukturalizácii. Návrh na zastavenie exekúcie bol podaný z dôvodu, že pôvodný záväzok povinnej zanikol, resp. bol nahradený novým záväzkom. Povinná pristúpila k takémuto riešeniu splnenia záväzku až pod tlakom exekučného konania. Preto tvrdenie povinnej, že sťažovateľ pohľadávku nevy mohol, je pre účely určenia trov exekúcie bezpredmetné. Oprávnená dosiahla svoj cieľ, ktorým bolo uspokojenie pohľadávky voči povinnej. Exekučné konanie zavinila povinná, ktorá preto musí znášať trovy exekúcie.

Povinná výšku trov exekúcie v exekučnom konaní vôbec nenamietala. Pritom základom na určenie 20 % odmeny sťažovateľa bola výška vymáhanej pohľadávky, teda celková suma 3 713 241,70 Sk. Treba považovať za protiprávne, aby súd v občianskom

súdnom konaní (v konaní odlišnom od exekučného konania) vyčísl'oval nanovo a opätovne trovy exekúcie a v podstate v už skončenej exekúcii nanovo o trovách exekúcie rozhodol. Rovnako je protiprávne, aby v občianskom súdnom konaní všeobecný súd následne vyslovil, že trovy exekúcie, ktoré súdny exekútor riadne vyčíslil a vymohol, sú bezdôvodným obohatením exekútora. Aj keby boli trovy exekúcie určené nesprávne, nemohla sa povinná domáhať ich vrátenia žalobou o vydanie bezdôvodného obohatenia. V prípade nesúhlasu s výškou trov exekúcie mala povinná podať námietky, čo sa však nestalo. Všeobecný súd v občianskom súdnom konaní vyčíslil bez akéhokoľvek odkazu na príslušný zákon, ktorý by mu zveril takúto právomoc, trovy exekúcie, a to tak odmenu, ako aj hotové výdavky.

Všeobecné súdy nesprávne konštatovali, že k zastaveniu exekučného konania došlo za stavu, keď v prospech oprávnenej nebola vymožená žiadna suma, a že právny dôvod, ktorý tu bol v súvislosti s určením predbežných trov exekúcie a ktorý oprávňoval sťažovateľa postihnúť majetok v rozsahu predbežných trov exekúcie, dodatočne v rozsahu zastavenia exekúcie odpadol. Okresný súd exekúciu čiastočne zastavil v čase, keď sa v danej časti už nevykonávala, lebo záväzok povinnej bol už splnený. Názor Krajského súdu v Prešove, podľa ktorého v prípade čiastočného zastavenia exekúcie sa pri rozhodovaní o trovách postupuje podľa ustanovení o zastavení exekúcie, je nesprávny, lebo už v čase podania návrhu bola exekúcia týkajúca sa istiny a časti príslušenstva skončená, keďže povinná splnila svoj záväzok. Ak podľa názoru Krajského súdu v Prešove okresnému súdu nič nebráni dodatočne vydať uznesenie o náhrade trov exekúcie, nemožno do právoplatnosti takéhoto rozhodnutia ani ustáliť, či došlo k bezdôvodnému obohateniu, resp. na čí úkor a v akej výške malo dôjsť k obohateniu. Je preto namieste otázka, či prípadným rozhodnutím o trovách exekúcie zo strany okresného súdu by podľa názoru Krajského súdu v Prešove odpadol dôvod bezdôvodného obohatenia sa sťažovateľa.

Krajský súd v Prešove opätovne konal vo veci, v ktorej už predtým bolo právoplatne rozhodnuté upovedomením o začatí exekúcie, keďže znova posudzoval trovy exekúcie už raz právoplatne vybavené. Tým došlo k porušeniu ustanovenia § 159 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, dodatkového protokolu a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 2 CoE 46/08 s tým, aby bolo uznesenie krajského súdu z 12. februára 2009 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie. Požaduje aj náhradu trov právneho zastúpenia.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 2 CoE 46/08-111 z 12. februára 2009 vyplýva, že ním bolo zmenené uznesenie okresného súdu č. k. 3 Er 318/00-97 z 25. februára 2008 tak, že sa zamietá návrh na rozhodnutie o trovách konania. Podľa názoru krajského súdu za rozhodujúce treba považovať ustanovenie § 166 ods. 1 v spojení s ustanovením § 167 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, z ktorých vyplýva, že účastník môže v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia požiadať o jeho doplnenie, ak súd v rozhodnutí nerozhodol o celom predmete konania, o trovách konania alebo o predbežnej vykonateľnosti. V danom prípade okresný súd rozhodol o zastavení exekúcie ešte 27. apríla 2001, pričom v tomto rozhodnutí nerozhodol o trovách exekúcie, i keď o nich vzhľadom na ustanovenie § 203 Exekučného poriadku mal rozhodnúť. Toto rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 4. mája 2001. Je teda zrejmé, že návrh sťažovateľa na doplnenie rozhodnutia podaný až 11. októbra 2005 treba považovať za oneskorený. Márnym uplynutím 15-dňovej lehoty nárok účastníka konania na doplnenie rozhodnutia zanikol. Preto bolo potrebné zmeniť uznesenie okresného súdu tak, že sa návrh na rozhodnutie o trovách konania zamietá.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa názoru ústavného súdu sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Predovšetkým prichodí konštatovať, že hoci podaná sťažnosť smeruje proti uzneseniu krajského súdu č. k. 2 CoE 46/08-111 z 12. februára 2009, všetka argumentácia obsiahnutá v sťažnosti je zameraná proti záverom uvedeným v rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 2 Co 10/05-83 z 30. septembra 2005. Sťažovateľ teda polemizuje s názorom Krajského súdu v Prešove, podľa ktorého mal získať bezdôvodné obohatenie zinkasovaním predbežne vyčíslených trov exekúcie.

Uznesenie krajského súdu, proti ktorému sťažnosť smeruje, sa odvoláva na príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, ktoré časovo obmedzujú možnosť požiadať o doplnenie chýbajúceho výroku rozhodnutia (v danom prípade rozhodnutia o trovách

exekučného konania v súvislosti so zastavením či čiastočným zastavením exekúcie). Sťažovateľ tieto skutkové a právne závery krajského súdu nijako nespochybňuje a nenapáda. Ničím teda neodôvodňuje, prečo považuje toto uznesenie za porušenie označených práv.

Z pohľadu ústavného súdu sa javí odôvodnenie uznesenia krajského súdu ako nearbitrárne, konzistentné a presvedčivé. Niet preto dôvodu do jeho záverov z ústavnoprávneho hľadiska zasahovať.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júla 2009